

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Διακυβέρνηση:
Συγκλίνουσες Πολιτικές Κουλτούρες;
(16-17 Μαΐου 2008)

Το κεντρικό ερώτημα του συνεδρίου -κατά πόσο συγκλίνουν οι πολιτικές κουλτούρες- προσεγγίστηκε σε τέσσερις συνεδριάσεις με διακριτές αλλά και συγγενείς θεματικές.

Η εισαγωγική ομιλία του καθηγητή P. Taylor και η 1η συνεδρία με θέμα: «Δημοκρατία και κυριαρχία σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο» έδωσε την ευκαιρία για μία επανεξέταση των θεωριών των διεθνών σχέσεων και της περιφερειακής ολοκλήρωσης. Αν και η συζήτηση αυτή μπορεί να φαίνεται θεωρητική, στη πραγματικότητα αναδεικνύει τις διαφορετικές προσλήψεις θεμελιωδών εννοιών όπως πχ. την κυριαρχία που πολλές χώρες θέτουν υπεράνω των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και η περιφερειακή ολοκλήρωση που ορισμένες χώρες την προσεγγίζουν καθαρά ωφελιμιστικά ή λογιστικά και άλλες τη δέχονται ως στρατηγική επιλογή.

Η συζήτηση στη πρώτη συνεδρίαση ανέδειξε τις διαφορές στις προσεγγίσεις –αλλά και τα διλήμματα πολιτικής- σε σχέση με τους διεθνείς οργανισμούς. Πόσο χρήσιμος είναι σήμερα ο ΟΗΕ; Όταν κάποιες μεγάλες χώρες εμποδίζουν την παρέμβασή του σε κρίσιμα ζητήματα όπως τις ανθρωπιστικές καταστροφές, πρόκειται για σοβαρές αποκλίσεις στις πολιτικές κουλτούρες.

Η συζήτηση για τον ρόλο του ΟΗΕ συνεχίστηκε και στη 2η συνεδρία. Επιστημάνθηκε ότι οι διεθνείς δεσμεύσεις ερμηνεύονται διαφορετικά ανάλογα με το αξιακό υπόβαθρο που επικρατεί σε κάθε κράτος. Τα εθνικά και τα θρησκευτικά ιδεολογήματα προτάσσονται συχνά έναντι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Χαρακτηριστικές είναι οι δυσκολίες αναφορικά με το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού των μειονοτήτων. Επίσης, με εξαίρεση τον ευρωπαϊκό χώρο τα περιφερειακά συστήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι αδύναμα και σε ορισμένες περιοχές δεν υπάρχουν καθόλου. Εξάλλου, οι υψηλές προσδοκίες από την ίδρυση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ διαψεύστηκαν. Η πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ΟΗΕ και των λοιπών διεθνών οργανισμών δεν βρίσκει ανταπόκριση σ' αυτό το όργανο ενώ είναι χαρακτηριστική και η δυσκολία υλοποίησης και των ρητρών πολιτικής αιρεσιμότητας (political conditionalities) που έχει ενσωματώσει η ΕΕ στις συμφωνίες με τρίτες χώρες.

Δυσκολίες εμφανίζει και η επιβολή κανόνων χρηστής διακυβέρνησης που συζητήθηκε στη 3^η συνεδρία. Αν και η κουλτούρα της χρηστής διακυβέρνησης διαχέεται υπό τη καθοδήγηση των διεθνών οργανισμών, τα πολλαπλά μέτρα για τη πάταξη της διαφθοράς δεν φαίνεται να αποδίδουν.

Στη 4η και τελευταία συνεδρία αναδείχθηκε η επανάσταση που έχει συντελεστεί με την ανάδυση των μη κρατικών δρώντων που προωθούν δικές τους προτεραιότητες, νόρμες συμπεριφοράς πχ. βιώσιμη ανάπτυξη, δίκαιο εμπόριο. Από την άλλη πλευρά διατηρούνται οι παραδοσιακές προσλήψεις σε θέματα ασφάλειας, ενώ ελάχιστη πρόοδος έχει σημειωθεί στην εμπέδωση της έννοιας της ανθρώπινης ασφάλειας.

Όμως, η οικονομική ανάπτυξη και η δικαιότερη κατανομή του πλούτου είναι καθοριστικά στοιχεία για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της δημοκρατίας και την αποτελεσματικότερη προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν ευδοκιμούν σε συνθήκες φτώχειας. Εξ' ου και η σημασία της συζήτησης που ακολουθεί.